

МОЖЛИВОСТІ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ ПРЕВАЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ

В останні десятиліття швидкий розвиток та якісний стрибок у всіх технологічних стандартах торкнувся всіх аспектів повсякденного життя, особливо в галузі освіти [1], а цифрове навчальне середовище стало доступним з будь-якого місця та у будь-який час. Педагогіка також трансформується завдяки перевагам інформаційних та комунікаційних технологій та потребує перегляду стратегій викладання, які мають бути адаптовані до потреб студентів, а компоненти цифрових інструментів стають основним інструментом активного навчання [2]. Для досягнення нових цілей педагогіки вища школа повинна допомагати здобувачам визначати цілі та навчитися їх досягати. Необхідний перехід від традиційної моделі, заснованої на засвоєнні навчального плану, до моделі навчання, яка полягає в тому, щоб дати студентам практичний досвід та розвинути їхній особистий потенціал. Один із найшвидших способів впровадити цифрове навчання – надати педагогам технології, доповнені структурованими програмами, щоб вони могли використовувати їх із «особистою вигодою». Особиста вигода означає, що педагог має причину використовувати технологію, тому що вона робить професійну діяльність простішою і продуктивнішою, допомагає розробляти цікаві навчальні заходи, отримувати більше задоволення від роботи [3].

Доки у педагога не буде значущої мети використовувати технології для покращення власної праці, у них набагато менше шансів прийняти трансформацію викладацької діяльності. Також слід переконатися, що викладачі мають інструменти, необхідні для цифрового перетворення своєї праці. Одна з найбільших помилок, яку припускаються освітні системи, полягає в тому, що педагогам не надають технічних пристроїв та не інвестують коштів у їхній професійний розвиток. Вкрай важливо якомога раніше дати педагогам технології, щоб професійний розвиток був максимально ефективним. У контексті електронного навчання викладач та студенти, як і раніше, є головними героями, і комп'ютери повинні використовуватися як технологічні інструменти, а не як остаточне рішення. Сьогодні професори мають гарне загальне сприйняття програм дистанційного навчання. Це важливий крок у відкритті нових можливостей для студентів, а також у досягненні покращеного спілкування між колегами, забезпечення обміну інформацією та новим досвідом. Стверджується, що викладачі витрачають менше часу на навчання та підготовку курсів, оскільки можуть постійно працювати в тому самому навчальному середовищі. Віртуальні навчальні системи надають переваги, які можуть виправдати їхнє швидке розширення, наприклад, можливість використання мультимедійних матеріалів, просте оновлення контенту, інтерактивність та простий доступ до курсів [4].

Щоб досягти педагогічної ефективності в електронному навчанні, потрібно розуміти, наскільки комфортно в цьому середовищі педагогу, щоб позбавити його потенційних проблем інтеграції в цифрове середовище. Сьогодні цифрові навички мають вирішальне значення для всього спектра освіти, що потребує цілеспрямованих зусиль щодо створення умов, у яких здобувачі можуть продемонструвати та розвинути ці здібності. Однак цифровізація освітнього середовища стосується не лише студентів, а й викладачів, для яких вона несе як нові виклики, так і нові можливості.

Опитування продемонструють, що серед позитивних наслідків процесу цифровізації освіти можна виділити такі [5; 6]:

- розвиток Інтернет та мобільних технологій створює практично необмежений доступ до інформації, легко обмінюватися інформацією, співпрацювати за темами та проектами, отримувати прямий зворотний зв'язок, а розширений ступінь анонімності та індивідуальності

у віртуальному навчальному середовищі позитивно позначається на результатах навчання студентів;

- цифрові матеріали можуть зберігатися та передаватися у навчальному співтоваристві шляхом прямого завантаження у хмарне сховище, поширюватися через соціальну мережу, електронною поштою, на сайтах веб-публікацій, у системах управління навчанням, через служби відеоконференцій, розширюючи співпрацю викладача та студента;

- цифрові навчальні матеріали не займають місця в порівнянні з традиційними паперовими носіями, вони можуть бути організовані в особисті колекції та архіви, відредаговані відповідно до потреб навчання студента. При цьому немає необхідності створювати та завантажувати нові версії навчальних матеріалів, оскільки послуги пропонують пряме редагування через Інтернет;

- онлайн-технології надають допомогу в процесі налаштування навчальних модулів, викладачі можуть використовувати широкий спектр онлайн-інструментів для створення навчальних матеріалів різних форм: від текстових документів до графічних файлів, інтерактивних моделей та мультимедіа презентацій;

- засоби моніторингу та аналітики навчання полегшують тестування та оцінку навичок та компетенцій учнів;

- засоби комунікації дозволяють зовнішнім учасникам приєднатися до процесу навчання у спеціально відведений час, студентам надається можливість спілкуватися з польовими експертами, викладачами з інших установ, успішними практиками, викладачі можуть використовувати онлайнві засоби для свого професійного зростання та розвитку, поглиблюючи знання у галузі змісту та педагогічні навички.

Проте цей процес має ряд недоліків, зазначених у процесі проведення опитувань викладачів [5; 6]:

- незважаючи на розвиток ІКТ та зниження цін на персональні комп'ютери, ноутбуки, смартфони, планшети та інші пристрої, серед викладачів все ще існує дисбаланс щодо матеріального обладнання та підключення до Інтернету;

- викладачам може не вистачати знань та навичок, щоб ефективно використовувати технології для покращення професійного досвіду;

- негативне ставлення до інформаційних технологій є значним блоком для деяких людей, навчання, засноване на технологіях, може викликати невдоволення педагогів, у яких відсутня достатня мотивація;

- проблема інформаційного навантаження - надто велика кількість контактів, робота за комп'ютером при складанні посібників, практикумів, презентацій, постійне спілкування різними каналами, перевірка виконаних завдань, може призвести до проблем, пов'язаних зі здоров'ям. Процес підготовки якісного навчального модуля, який включатиме не лише тексти та інші матеріали, але також надасть практичні та практичні можливості, є складним та трудомістким, забирає особистий час;

- онлайнві технології не можуть бути застосовані до кожної окремої ситуації навчання аналогічно, в деяких випадках використання онлайн-інструментів може навіть перешкоджати навчанню як такому;

часто викладачі стикаються з базовими технічними проблемами, неминуча залежність від технологічної інфраструктури, яка зумовлює епізоди технічних збоїв та аналогічні події – у таких випадках мотивація впроваджувати рішення для електронного навчання падає.

Саме через названі причини слід відзначити, що технології дають викладачам можливість розширити можливості навчання поза аудиторіями університетів. Вони допомагають створювати спільноти студентів, колег, спеціалістів з різних дисциплін по всьому світу, надають доступ до величезної кількості навчальних матеріалів, ресурсів та інструментів. Однак, щоб реалізувати всі можливості цифровізації освіти, викладачам необхідно полегшити доступ до технологій та забезпечити можливість ефективного їх використання технологій, їм, як і студентам, потрібна постійна, своєчасна підтримка, засоби професійного розвитку, можливість навчатися. Заклади, що відповідають за професійний

розвиток викладачів, повинні зосередитися на тому, щоб вони могли вибирати, оцінювати та використовувати відповідні технології та ресурси, розуміли проблеми безпеки, пов'язані з технологіями, мали можливість переосмислити навчальні підходи та методи. Це переосмислення має ґрунтуватися на глибокому розумінні ролі та практики викладачів у тих середовищах, у яких навчання підтримується технологіями. Викладачам потрібно дати можливість почуватися комфортно в цифровому середовищі, а це означає бути з технологіями «на ти», які не бояться використовувати їх для навчання. Це можливо, якщо навичка застосовувати технології не є додатковою, а сформована як базовий педагогічний компонент. Досвід показує, що молоді викладачі легко адаптуються до інновацій у викладацькій сфері, однак для старшого покоління необхідно створювати можливості підвищення їх цифрової грамотності, щоб вони могли реалізувати привабливі навчальні заходи, що покращують методи викладання, оцінки та навчання. Щоб зробити цю мету реальністю, необхідні програми підготовки викладачів вищої школи, ініціативи державних та місцевих органів, стандарти, які розширюють можливості підключення та доступу до пристроїв. Технології не повинні бути відокремлені від предметної галузі, а повинні використовуватися для перетворення та розширення навчання [7].

Таким чином, проблема плюсів та мінусів онлайн-технологій, дистанційного навчання та цифровізації освітньої сфери складна та має багато граней. Будь-які технологічні рішення у сфері навчання доцільно розглядати з погляду вдосконалення, які має означати для навчальної ситуації. Крім того, необхідно оцінити низку інших факторів, таких як тип дисципліни, предмет, навчально-методична, технічна інфраструктура, технологічне та методичне забезпечення. Іноді доцільно зберігати обережне ставлення до нових рішень та виділяти достатньо часу для оцінки можливих витрат та вигод. Звісно ж, найкраще мати широкий, неупереджений погляд впровадження освітніх технологій з урахуванням кращих практик у навчальному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Firat M. Measuring the e-learning autonomy of distance education students. Open Praxis, vol. 8 issue 3, July–September 2016. pp. 191–201. Retrieved from: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1112557.pdf>
2. Bikowski D. (2015). The pedagogy of collaboration: Teaching effectively within an evolving technology landscape. Selected papers from the fourth International Teacher Educator Conference Hyderabad “Innovation in English language teacher education”, New Delhi, IN: British Council, India. 21–23 February 2014. pp. 223-231. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/274252669_The_Pedagogy_of_Collaboration_teaching_effectively_within_an_evolutionary_technology_landscape
3. Brown C. Advantages and disadvantages of distance learning. ezTalks: Web Conferencing Software. 2017. Retrieved from: <https://www.eztalks.com/elearning/advantages-and-disadvantages-of-distance-learning.html>
4. Picciano A. G. Theories and frameworks for online education: Seeking an integrated model. Online Learning, 2017, vol. 21(3). 166-190. Retrieved from: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1154117.pdf>
5. Alfadil, M., Anderson, D. & Green, A. Connecting to the digital age: using emergent technology to enhance student learning. Education and Information Technologies, Volume 25, Issue 3, May 2020. pp 1625–1638. Retrieved from: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10639-019-10035-z>
6. Sadeghi M. A Shift from Classroom to Distance Learning: Advantages and Limitations. International Journal of Research in English Education. Volume 4, Number 1, March 2019. Retrieved from: <https://ijreeonline.com/article-1-132-en.html>
7. Davies R.S., Dean D.L., & Ball N. Flipping the classroom and instructional technology integration in a college-level information systems spreadsheet course. Educational Technology Research and Development, 2013, 61(4). 563-580. Retrieved from: <http://dx.doi.org/10.1007/s11423-013-9305-6>